

посилення економічної активності суб'єктів господарювання.

Література

1. Проект Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року. URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/10/22/innovatsiynogo-rozvitku-ukraini.pdf>.

УДК 658.012.8

Чубукова О.Ю., д.е.н., професор
Хіміч О.В.
Київський національний університет
технологій та дизайну

ДЕТЕРМІНАНТИ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток сучасних суб'єктів господарювання формується та забезпечується його детермінантами. Узагальнено детермінант (лат. *determinans* – визначальний) трактується як основний чинник або складова (компонент), що визначає розвиток певного явища, процесу. Із трактуванням детермінант пов'язаний і детермінізм – вчення про взаємозв'язок і об'єктивну зумовленість (причинність) явищ і процесів реальності (природи, суспільства, людської поведінки). У суспільстві, за трактуванням Ж. Гурвича, детермінант – це універсальний чинник, який стимулює інтегрування окремих реалій суспільної дійсності в соціальні рамки або середовище, позиціонуючи зазначені реалії у визначеному місці соціального простору, детермінант їх наповнює змістом, зумовленим функціональною спрямованістю зазначеного середовища [1, с. 57]. Деякі науковці трактують детермінанти саме з позиції розгляду їх як факторів, що чинять певний вплив. Із цього погляду під терміном «детермінант» із позиції економічних явищ можна розуміти чинник, який впливає на певний економічний процес.

Чинники та стійкі характеристики внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності підприємства, які безпосередньо визначають масштаб та

складність системи економічної безпеки, визнано її детермінантами. Отже, побудова системи економічної безпеки підприємства залежно від впливу детермінант та вимог до необхідної складності системи є актуальним завданням сучасної економічної безпекології.

Детермінанти системи економічної безпеки підприємства розглядаються як чинники, вплив яких визначає зміст, склад, структуру, масштаб, складність та режим функціонування системи. Тому детермінанти обов'язково мають бути враховані при побудові системи.

До загальних детермінант системи економічної безпеки підприємства належать його розмір, привабливість для рейдерів, сприятливість інституційного середовища, мінливість зовнішнього середовища та чітка ідентифікація загроз стану та діяльності підприємства [2].

Структурованість системи економічної безпеки залежить від видів і сили впливу загроз, які зростають із збільшенням розміру підприємства. Однак, формування системи економічної безпеки лише за даною детермінантою не є об'єктивною можливістю. Насамперед, існують різні критерії визначення розміру підприємства – кількість вартість активів, чисельність працюючих та обсяг продажів. Крім того, наявність та масштабність загроз для близьких за розміром, але різних за видами економічної діяльності, також можуть бути неспівставними.

Вагомою детермінантою системи економічної безпеки є ринкова привабливість підприємства і тут доцільно звернути увагу на майнову безпеку бізнесу. Останнім часом в Україні рейдерство набуло системного характеру і стало окремим видом бізнесу. Рентабельність рейдерських захоплень складає до 200-300 % [3]. Чим успішніше бізнес, тим він є більш привабливим не лише для суб'єктів ринку, а й для представників кримінального світу. І тому більш складною та ефективнішою має бути система економічної безпеки.

Важливою детермінантою системи економічної безпеки підприємства є сприятливість інституційного середовища. Саме інституційне середовище формує специфіку взаємодії підприємства із суб'єктами зовнішнього

середовища. Інституційне середовище має створювати умови законного відстоювання своїх інтересів та прав у взаємодії із суб'єктами зовнішнього середовища, у тому числі з органами державної влади для забезпечення балансу інтересів підприємства та суб'єктів зовнішнього середовища. При відсутності такої взаємодії складно створити належні умови забезпечення економічної безпеки підприємства.

Ще однією важливою детермінантою є чітка ідентифікація загроз економічній безпеці підприємства. Система економічної безпеки підприємства забезпечує єдність та цілісність управління підприємством в цілому, здійснюючи моніторинг та аналіз загроз, убезпечує діяльність підприємства в цілому.

Враховуючи викладене, актуальним залишається питання своєчасної ідентифікації детермінант та кількісної оцінки їх впливу на формування та функціонування системи економічної безпеки підприємства. Ці детермінанти необхідно розглядати системно і тільки комплексно оцінювати їх спільний вплив на масштаб, структуру, складність та режим функціонування підприємства.

Література

1. Ілляшенко О.В. Побудова системи економічної безпеки підприємства: принципи положення [Електронний ресурс] // О.В. Ілляшенко/ Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4497>
2. Gurvitch G. Dialectique et sociologie / G. Gurvitch. – Paris : 2001. – 294 p.
3. Бурбело О. А. Рейдерство: витоки, процедури, способи запобігання [Текст] : монографія / О. А. Бурбело, Г. В. Козаченко, Ю. С. Погорелов, С. О. Бурбело; МВС України, Луг. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. – 184 с.